

**Резюме на проект по Фонд „Наука“ № 22019 – Конкурсна сесия 2022:
„Рационална фармакотерапия в контекста на фармацевтичните грижи при
пациенти със ставни заболявания“**

Ръководител: Доц. маг. фарм. Анна Христова Тодорова, дм

Целта на проекта е да се оцени рационалността на фармакотерапията при пациенти със ставни заболявания и ролята на фармацевта за подобряване качеството им на живот чрез приложение на индивидуализирани фармацевтични грижи.

Задачи за постигане на целта:

1. Анализ на утвърдени международни практики за предоставяне на специализирани фармацевтичните грижи (ФГ) при болни със ставни заболявания;
2. Последяване рационалността на лекарствената терапия (неправилна употреба, потенциални несъвместимости и взаимодействия между различните лекарства, НЛР и други лекарство свързани проблеми);
3. Оценка на качеството на живот на изследваните пациенти със ставни заболявания;
4. Разработване на алгоритъм за предоставяне на индивидуализирана ФГ на пациенти със ставни заболявания;
5. Оценка влиянието на приложената ФГ чрез оценка и анализ на качеството на живот на изследваните пациенти преди и след въвеждане на алгоритъма.

Материали и методи: Проучването ще се проведе в аптеки в гр. Варна с помощта на анонимна анкета – структуриран въпросник, който позволява цялостна оценка на терапията и оценка на качеството на живот с валидирани инструменти EQ-5Q-5D и EQ-Visual Analogue Scale [VAS].

Очаквани резултати:

1. В международен план съществуват утвърдени стандарти за ФГ при пациенти със ставни заболявания, които могат да бъдат адаптирани за България;
2. Идентифициране на основните лекарство-свързани проблеми, области на нерационална употреба на лекарства и фактори за понижено качество на живот при пациентите със ставни заболявания;
3. В резултат на индивидуализираните ФГ се подобрява безопасността и ефективността на терапията, както и качеството на живот на пациентите;
4. Разработеният алгоритъм за ФГ при ставни заболявания е приложим за нуждите на аптечната практика.

Постигнати резултати:

1. Резултатите от проекта напълно съответстват на първоначално формулираната цел – да се оцени рационалната фармакотерапия при пациенти със ставни заболявания и да се изследва ролята на фармацевта за повишаване на качеството им на живот чрез предоставяне на индивидуализирани фармацевтични грижи. Извършен е задълбочен анализ на международни добри практики (CPhA, PCNE, EULAR/OARSI), които изграждат теоретичната основа за адаптиране на съвременни модели на фармацевтична грижа към условията на българската здравна система. Чрез структурирани въпросници и комплексна оценка на фармакотерапията са идентифицирани ключовите лекарство-свързани проблеми при пациенти над 60-годишна възраст — неправилна употреба на лекарствени продукти, лекарствени взаимодействия, терапевтични дублирания, рискове при употреба на НСПВЛ и нежелани лекарствени реакции.
2. Качеството на живот е оценено посредством валидираните инструменти EQ-5D-5L и EQ-VAS, които позволяват обективно проследяване на резултатите преди и след предоставянето на фармацевтични грижи. На основата на получените данни е разработен алгоритъм за индивидуализирани фармацевтични грижи, приложим в аптечната практика и насочен към оптимизация на фармакотерапията, подобряване на фармакотерапевтичния мониторинг и подобряване на комуникацията фармацевт–пациент–лекар. Прилагането на алгоритъма ще доведе до подобрене на безопасността и ефективността на лечението, както и на качеството на живот на пациентите със ставни заболявания, което потвърждава валидността на хипотезата и успешното изпълнение на всички изследователски задачи.
3. Проектът има както теоретични, така и приложни приноси. Систематизирането на международните практики и аргументирането на необходимостта от индивидуализиран подход при пациенти с хронични ставни заболявания разширяват научното познание в областта на фармацевтичните грижи. Разработеният алгоритъм за фармацевтични грижи предоставя практически инструменти за приложение в аптечната практика. С тяхна помощ ще се ограничат терапевтичните грешки, нерационалната употреба на НСПВЛ, и ще се постигне по-висока ефективност на лечението и повишаване на комплайънса.
4. Научната и практическата значимост на резултатите създава основа за бъдещи изследвания в областта на клиничната фармация, фармакоепидемиологията и рационалната фармакотерапия. Проектът е в пълно съответствие с вътрешно-институционалния Приоритет 5 на МУ – Варна („Профилактика, мениджмънт на болестите и на здравните системи“), като предлага иновативни решения за подобряване на лекарствената терапия при ставни заболявания, подкрепя развитието на клиничната фармация и създава предпоставки за интегриране на електронни инструменти (eHealth) за мониторинг и оптимизация на фармакотерапията.